

มูลนิธิพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างไร

สุดจิต นิมิตกุล

โดยทั่วไปวัตถุประสงค์ของมูลนิธิเพื่อส่งเสริมการศึกษา วัฒนธรรม และเป็นองค์กรสาธารณกุศลเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ในกรณีเกิดภัยพิบัติขึ้น ซึ่งองค์กรเอกชนเหล่านี้มีบทบาทมากในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน สามารถแบ่งเบาภาระของทางราชการได้มาก และที่เราคุ้นเคยเสมอคือ มูลนิธิต่างๆ ได้มอบทุนการศึกษาแก่เยาวชนในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก เพราะการได้ทุนการศึกษาเป็นวิธีที่ง่ายที่สุด และสะดวกที่สุดในการจัดการ จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวผู้เขียนพิจารณาเห็นว่า องค์กรเอกชนประเภทนี้มีบทบาทมากในการช่วยเหลือและแบ่งเบาภาระของทางราชการได้มาก นอกจากนั้นยังเป็นการส่งเสริมการทำงานของภาคเอกชนให้เข้มแข็ง และมีบทบาทมากขึ้น ฉะนั้นผู้เขียนจึงตั้งปณิธานที่จะจัดตั้งมูลนิธิควบคู่ไปกับการทำงานในตำแหน่งผู้ว่าราชการ เพื่อความคล่องตัวในการแก้ปัญหา ในระดับพื้นที่และส่งเสริมกิจกรรมที่ควรดำเนินการแก่ทางราชการ หากมีทรัพยากรไม่เพียงพอหรือไม่มีนโยบายในขณะนั้น ในขณะดำรงตำแหน่ง 8 ปี ซึ่งได้จัดตั้งมูลนิธิขึ้นตามจังหวัดที่ไปรับราชการ ชนบทตามนี้จะเน้นเฉพาะบทบาทของมูลนิธิในการส่งเสริมทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่ต่างๆ ในการจัดตั้งจะใช้งบประมาณเริ่มต้นมูลนิธิละ 200,000 บาท โดยผู้เขียนเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเองแทบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นมูลนิธิห้วยขาแข้ง มูลนิธิปราจีนถิ่นคนดี และมูลนิธิภูเก็ตพัฒนายั่งยืน และมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ส่วนกรรมการก็มีทั้งหัวหน้าส่วนราชการของท่าน และภาคเอกชน เป็นกรรมการ โดยให้ความสำคัญกับคนในพื้นที่เข้ามามีบทบาทในมูลนิธิ

ห้วยขาแข้งมรดกโลก (World Heritage) ซึ่งเป็นทางราชการ คือ เกษตรกร, พันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง (Huay Khakhang Wildlife Sanctuary) จังหวัดอุทัยธานี มีพื้นที่ 1.6 ล้านไร่ เป็นป่าที่สมบูรณ์และมีสัตว์ป่ากว่า 600 ชนิด เช่น ช้าง เสือ กระต๊อง นกยูง บริเวณนี้เป็นที่รวมของสัตว์ป่าที่มาจากจีน อินเดีย อินโดจีน และมาเลเซีย ห้วยขาแข้งได้ประกาศเป็น

มรดกโลกเมื่อปลายปี พ.ศ. 2534 ซึ่งผู้เขียนได้เดินทางเป็นผู้แทนไทยไปกับ ศาสตราจารย์
อดุลย์ วิเชียรเจริญ และข้าราชการผู้รับผิดชอบกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมไปประชุมคณะกรรมการมรดกโลกที่ประเทศตูนีเซีย เมื่อเดินทางกลับแล้วผู้เขียน
ได้จัดทำแผนปฏิบัติการในการดูแลและจัดการ ไม่ว่าจะโครงการนุงผ้าขาวมาเฝ้าเพชร หรือ
โครงการพัฒนาเขตกันชน (Buffer Zone Management Project) เพื่อให้คนอยู่กับป่าได้
อย่างปกติ ในขณะเดียวกันผู้เขียนได้จัดตั้งมูลนิธิห้วยขาแข้ง เพื่อทำงานคู่กับทางราชการ
อย่างใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นโครงการให้การศึกษาแก่ประชาชนทั้งชาวอุทัย และชาวไทย
โดยทั่วไปให้เข้าใจและตระหนักถึงการดูแลรักษาป่า ทั้งการปลูกป่า การดูแลป่า รวมทั้งการ
ดูแลไฟป่า เป็นการวางแผนทางหรือเตรียมบุคลากรด้านป่าไม้เพื่ออนุรักษ์ไว้ในอนาคต
นอกจากนั้นได้ทำงานควบคู่กับจังหวัดอย่างใกล้ชิด ทั้งในการพัฒนาและป้องกันปราบปราม
การรักษาป่าไม้และสัตว์ป่า โดยเฉพาะการดูแลเป็นพิเศษแก่ชาวบ้านในเขตกันชน ซึ่งมี
อาณาเขต 5 กิโลเมตร จากเขตห้วยขาแข้ง ซึ่งมีหมู่บ้านถึง 18 หมู่บ้าน 2,277 ครอบครัว คน
กว่าหมื่นคน ต่อมา ครม. ได้มีมติให้ดำเนินการโครงการเขตกันชนในห้วยขาแข้งในการพัฒนา
เขตกันชนดังกล่าวมีทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม อาชีพ และการอนุรักษ์ป่าไม้ โดยมีการทำ
ทะเบียนต้นไม้เพื่ออนุรักษ์อย่างเป็นระบบ มูลนิธิอยากเห็นคนอุทัยธานีเองมีส่วนร่วมในการ
พัฒนาและอนุรักษ์ป่าไม้และสัตว์ป่าด้วยตนเอง อาจกล่าวได้ว่านโยบายดังกล่าวทำให้เกิด
กระแสอนุรักษ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างกว้างขวาง นอกจากนั้นยังได้จัดให้มี
การเฉลิมฉลองรับมรดกโลกขึ้นทุกปี มาจนถึงปัจจุบัน เพื่อรณรงค์ให้คนทั่วไปรักการอนุรักษ์

จากอุทัย - ไปภูเก็ต กล่าวคือ จากภูเขาไปทะเล ภูเก็ตมีนักท่องเที่ยวชาว
ต่างประเทศเข้าไปขณะนั้นปีละ 3-4 ล้านคน เป็นเกาะที่มีชื่อเสียงไปทั่วโลก หลายคนรู้จัก
ภูเก็ต แต่ไม่รู้จักประเทศไทย จากการรณรงค์การท่องเที่ยวดังกล่าวรัฐบาลในขณะนั้นกังวล
ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับเกาะแห่งนี้ว่า จะพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไปได้อย่างไร ผู้เขียนได้
จัดทำโครงการ อันดามันพัฒนา (Andamanization Development Project) ขึ้น โดย
แบ่งเป็น 3 ชั้น คือ ชั้นแรก เริ่มรวมตัวกัน 3 จังหวัดก่อน คือ ภูเก็ต กระบี่ และพังงา ในชั้นที่ 2
ถ้าจังหวัดที่เหลืออีก 3 จังหวัดคือ ระนอง สตูล และตรัง มาร่วมพัฒนาด้วย สำหรับชั้นที่ 3 มี
เป้าหมายเพื่อเชิญชวนประเทศเพื่อนบ้านที่ตั้งอยู่แถบทะเลอันดามัน ได้แก่ พม่า อินเดีย บัง
กลาเทศ และศรีลังกา มาร่วมพัฒนาด้วย จากภารกิจดังกล่าวผู้เขียนจึงได้จัดตั้งมูลนิธิภูเก็ต
พัฒนายั่งยืนขึ้น (Phuket Sustainable Development Foundation) เพื่อพัฒนาไปในทิศทาง
ที่วางเป้าหมายไว้ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนา อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชายฝั่ง ให้ยั่งยืนต่อไป

โดยเน้นการทำในลักษณะกลุ่มจังหวัด โดยมีการวางแผนยุทธศาสตร์ร่วมกันทำโครงการต่างๆ ด้วยกัน ให้สอดคล้องซึ่งกันและกัน ได้มีโครงการทำงานร่วมกัน ทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคมหลายโครงการ ไม่ว่าจะเป็นโครงการดูแลน้ำเสีย โครงการสร้างท่าเทียบเรือ โครงการอนุรักษ์ป่าชายเลน

มีโครงการหนึ่งที่อยากจะเอ่ยถึง คือ โครงการเยาวชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้จัดมาอย่างน้อย 3 รุ่น โดยจัดให้เยาวชนจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ รวมทั้งเยาวชนเพื่อนบ้าน เป็นแขกผู้ว่าราชการจังหวัดเข้ามาศึกษาเรื่องสิ่งแวดล้อมในภูเก็ต โดยขอความร่วมมือจากผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ คัดเลือกเยาวชนจากทั่วประเทศโดยเฉพาะเยาวชนที่มีโอกาสน้อย ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ โดยทางมูลนิธิเป็นผู้ออกค่าเดินทางให้ สำหรับที่พักในภูเก็ตนั้น ทางมูลนิธิได้ขอความร่วมมือจากโรงแรมต่างๆ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก ที่อนุเคราะห์ให้ 1-2 ห้อง โดยให้นักเรียนพักฟรีเป็นเวลา 1 สัปดาห์ สำหรับกิจกรรมนักเรียนหรือเยาวชนได้เรียนรู้การอนุรักษ์ธรรมชาติชายทะเลนั้นได้ว่าเป็นการพัฒนากำลังคนหรือทรัพยากรมนุษย์ได้เป็นอย่างดี อย่างน้อยเยาวชนเหล่านี้มีแนวความคิดอนุรักษ์และจะได้ไปขยายในพื้นที่ของตนเองต่อไป หรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นหัวหอกการเปลี่ยนแปลงในเรื่องอนุรักษ์ก่อน ผู้เขียนจะลุกจากจังหวัดภูเก็ตได้จัดงบประมาณมากกว่า 4 ล้านบาท เพื่อดำเนินโครงการต่างๆ ต่อไป แม้ภูเก็ตจะยังมีได้ประกาศให้เป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ เป็นทางการแต่คนทั่วโลกและคนไทยพิจารณาเห็นว่าทรัพยากรทางทะเลของภูเก็ตควรเก็บรักษาหรืออนุรักษ์ไว้ให้ยั่งยืน โดยทุกคนเห็นตรงกันว่า ควรจะได้เสนอเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติต่อไป

ปราจีนบุรี เป็นที่ตั้งอุทยานเขาใหญ่ร่วมกับจังหวัดนครราชสีมา และนครนายก และพื้นที่กว่าครึ่งอยู่ในจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ แห่งที่ 2 ของประเทศไทย ที่มีผู้เขียนได้จัดตั้งมูลนิธิปราจีนถิ่นคนดี เพื่อทำงานพัฒนาและอนุรักษ์ร่วมกับทางจังหวัดอย่างใกล้ชิด มูลนิธินี้มีเงินกว่า 1 ล้านบาท ได้ร่วมกับทางจังหวัดจัดโครงการ เขาใหญ่ฮาลาลาทอน โครงการอยู่กับเขาใหญ่ โครงการอนุรักษ์แม่น้ำปราจีนบุรี โครงการล่องแก่งหินเพิง มีโครงการให้ทุนแก่นักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ โครงการจัดหารองเท้าแก่นักเรียน ทั้งชายและหญิง ซึ่งได้ทำการจัดหารองเท้าให้นักเรียนตามโรงเรียนต่างๆ หลายโรงเรียน ทั้งนี้ เพราะเท่าที่ผู้เขียนได้ไปเยี่ยมโรงเรียนสังเกตเห็นนักเรียนไม่มีรองเท้าใส่เดินมาเท้าเปล่า ซึ่งทั้งในแง่ความเหมาะสมและสุขภาพไม่น่าจะดีนัก จึงมอบให้มูลนิธิเป็นแม่งานจัดหารองเท้าให้นักเรียนจนครบแทบทุกโรงเรียน ระหว่างนำรองเท้าไปแจก

คณะกรรมการโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยเยาวชนและผู้ปกครองทุกแห่งแสดงความจำนงบริจาคเงิน รถ เพื่อร่วมกับมูลนิธิก็เป็นแหล่งที่มาของรายได้อีกทางหนึ่ง อีกโครงการหนึ่งที่ต้องเอ่ยถึงคือ โครงการจัดหาอุปกรณ์ศึกษาทางไกลจากวังไกลกังวล โดยมีข้อมูลว่า หลายโรงเรียนขาดแคลนครู และหลายโรงเรียนไม่มีครูภาษาอังกฤษ มูลนิธิจึงได้มีนโยบายจัดหาอุปกรณ์ทางไกลให้แก่โรงเรียนเหล่านั้น ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างยิ่ง ประเมินได้ว่าหลายโรงเรียนมีความประสงค์จะมีอุปกรณ์ทางไกลบ้าง เพราะสามารถแก้ปัญหาเรื่องครู และคุณภาพได้ระดับหนึ่ง

การได้ทุนการศึกษารวมทั้งจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งเครื่องกีฬา มูลนิธิแดง- ล้างค์ นิมิตรกุล ซึ่งเป็นมูลนิธิครอบครัว มีผู้เขียนเป็นประธาน มีพี่ไพบูลย์ นิมิตรกุล อดีตผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ และ นายไพบูลย์ นิมิตรกุล เป็นกรรมการปีหนึ่งๆ มูลนิธิจะได้งบประมาณ 2-3 หมื่นบาท เพื่อจัดสรรทุนให้แก่นักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนในชนบท รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องกีฬาต่างๆ เช่น ฟุตบอล บาสเก็ตบอล และตะกร้อ ทั้งหมดก็เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ

บรรดากิจกรรมที่มูลนิธิต่างๆ ได้ดำเนินไปในจังหวัดต่างๆ ก็เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ให้มีปริมาณและคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และแบ่งเบาภาระทางราชการได้ระดับหนึ่ง ซึ่งขณะนี้มูลนิธิเหล่านั้นคงทำหน้าที่ต่อไปอย่างต่อเนื่อง

